

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְאַחֲמֵה

לרגל יום כ"ט בתמוז,
יומא דהילולא רבה,
של רבינו שלמה יצחקי
רש"י הקדוש זי"ע,
מוגשת בזאת מחרוזת
זהב של שבחים
ותהילות אשר קשרו
גדולי ומאורי הדורות
עטרה לראשו של
רש"י הקדוש זיע"א,
אשר ממנו ישקו
העדרים עד היום הזה

מנורה הטהורה, לו משפט הבכורה

"ואשים למאור פני נרות המנורה הטהורה,
פירושי רבינו שלמה - עטרת צבי וצפירת
תפארה, מוכתר בנמוסי במקרא במשנה
ובגמרא, לו משפט הבכורה, בדבריו אהגה,
באהבתם אשגה, ועמהם יהיה לנו משא ומתן
דרשה וחקירה. בפשטיו ומדרשיו וכל אגדה
בצורה, אשר בפירושי וכוונה".

(הרמב"ן בהקדמה לפירושו לתורה)

ראש לכל החיבורים, מעלות נכרת רק ליחידים

"וראש לכל החיבורים שנתחברו דרך פירוש,
הם פירושי רש"י ז"ל, ואם רבו הלוחמים עליו,
כלי זיינו עליו, ותשובתו מתוך דבריו, כולם
נכונים למבין, אין מעלתו נכרת רק ליחידים,
כי במלה אחת יכולו לפעמים תירוצים של
חבילי קושיות".

(המאירי, בהקדמה למסכת אבות)

העמיד לעולם רגל שלישי

"רש"י שפתותיו שמרו דעת, ותורה נתבקשה
ונתחדשה ונדרשה מפיו, תורת אמת היתה
בפיו, בשלום ובמישור הלך, והעמיד לעולם
רגל שלישי, והגדיל תורה והאדיר".

(ראב"ן סי' ק"ז, הובא בשם הגדולים
לחיד"א ערך רש"י).

לא היה כמוהו

"שמנו לפנינו פירוש רבינו שלמה ז"ל, אשר
לא היה כמוהו מפרש לשונות על כוונת
אומרים".

(רשב"ץ בהקדמתו לספרו מגן אבות עמ"ס אבות)

איש האלקים

"...אם כן פירש רש"י ז"ל דבר שאינו, וחש
ליה לפה קדוש שיאמר דבר זה. אלא אפילו
כתוב בספריכם, שקר ענה בו הסופר באיש
האלוקים. ולא כתוב בספרינו".

(שו"ת הרשב"א ח"ד סימן צד)

זולת פירושו היה התלמוד כדברי הספר החתום

"המאור הגדול רבינו שלמה זצ"ל, גילה
עמוקות התלמוד מני חשך. לא עממוהו
כל סתום. ובזולת פירושו היה כדברי
הספר החתום".

(שו"ת הריב"ש סימן שצד)

ולולא הוא ח"ו כצאן תעינו לא ידעו ולא יבינו

"שהמאור הגדול לממשלת ליל סכלות
ההולכים בחשך, קבלתי רואים אור מצות
התורה וחקיה, הנה הוא רש"י הידוע ומפורסם
לכל בחכמתו, מאור הגולה שפ' לנו התלמוד
בבלי... ועליו אני אומר דרך הלצה כי "ישר"
דבר ה', כי "רש"י" דבר ה' וכל מעשהו

באמונה, בלשון מועט כולל דברים מרובים,
מעט שהוא מחזיק את המרובה... וזה נודע
ומפורסם בכל גלילות ישראל, ולולא הוא
ח"ו כצאן תעינו לא ידעו ולא יבינו בחשכה
יתהלכו, ובפרט בדורינו זה".

"ובזה הפירוש שעשה על חמשה חומשי
תורה כלל דברים מרובים בפירושי כל פסוק
ופסוק ופירושי המצות דרך כלל... והוא בנין
אב לכל הפירושים, והמבין אותו הוא התחלה
להבין תורה שבכתב על השלמות ומשם
יעלה לחכמת התלמוד... וכל דבריו הם
פניניות להבין פשט תורה שבכתב ומדרשות
רבים ודרך הבנת כללי המצות ודרך הבנת
הלשונות בדרך העיון".

(הגה"ק רבי יהודה כאלאץ זי"ע,
בהקדמתו לספרו משיח אלמים)

אחריו לא קם כמוהו

"רש"י ז"ל היה אב בתלמוד, ואחריו לא קם
כמוהו".

(אברבנאל, שופטים כ, טז)

שרוב הפרשנים נתנו לו כתר המלוכה

"צריך כל אדם לחזור הפרשה עם פ' של
רש"י, שהוא מנופה כסולת נקיה, וכל דבריו
מדברי רז"ל. ובכל מקום שנצטרך לדברי
תרגום אונקלוס הוא מביא, שאין תרגום פ'ו'
מעולה ממנו, ובפרט שרוב הפרשנים נתנו לו
כתר המלוכה כי קטן וגדול שם הוא".

(ים של שלמה מסכת קידושין פ"ב, אות יד)

לא עמד לישראל מפרש כמותו מימות רב אשי

"כל קרא ומתניא דלא מפרש להו רש"י, לא
מיפרשי, וכמדומה לא עמד לישראל מפרש
כמותו מימות רב אשי".

(היעב"ץ בספרו אגרת ביקורת, דף לב)

מאור גלותנו

"הצניף הטהור, מאור גלותנו, מאיר עיני
חכמים ועיני כל ישראל רש"י ז"ל".

(הקדמת האלשיך הק' לספרו שושנת העמקים)

אדון ושר המפרשים כולם

"פירוש רש"י ז"ל ראיתי ונתון אל לבי
לכתוב אותו בשלימות אות באות, להיות
אדון ושר המפרשים כולם ז"ל, המאור
הגדול אשר האיר עיני בני הגולה בפירוש
ידו בכל במקרא במשנה בגמרא, הוא המורה
לנו את הדרך נלך בה".

(מדרש שמואל בהקדמת פירושו למסכת אבות)

המפרש הגדול, רבן של כל הבאים אחריו

"והנה התורה חתומה נתנה, הן התורה שבכתב
והן התורה שבע"פ, כקופה שאין לה אזנים
וכטרקלין שאין לו פתח ושער ומבוא להכנס
לתוכו, עמוק עמוק מי ימצאנה, עד השמש
יצא על הארץ המאור הגדול לממשלת ביום

וישראל והתורה הק', כמו שדרשו רז"ל בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה. ובראשית נט' בשביל ר' שלמה יצחקי, שבשבילו הי' בריאת העולם."

(מגן אברהם, להרה"ק המגיד מטריסק ז"ע, פרשת בא)

חיבר החיבור שלו ברוח הקודש

"בכל דיבור ודיבור של רש"י יש בו נסתרים, עניינים מופלאים, כי חיבר החיבור שלו ברוח הקודש".

(של"ה הק' מסכת שבועות פרק נר מצוה, אות כח)

הבטחה לאברהם אבינו שרש"י יצא מזרעו

"שמעתי מאבי מורי הקדוש [הרה"ק רבי משה מסאמבור ז"ע, שאמר בשם אחיו, הוא דודי הצדיק הקדוש מו"ה צבי [מזידיטשוב] נבג"מ, שסיפר לו אביו [הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב] נבג"מ, שקיבל איש מפי איש, אמר, כי אברהם אבינו לא רצה להוריד את יצחק מעקידה, עד שהיה הקב"ה מבטיח לו שיהיה יוצא ממנו רש"י לנכד. ואמר אבי [רבי משה מסאמבור] נבג"מ לדודי הצדיק [רבי צבי מזידיטשוב] נבג"מ, אפשר בא הרמז על זה מה שאמר הקב"ה ובירך לאברהם ז'ירש זרעך את שער אויביו, ויר'ש הוא אותיות ורש"י. והוטב בעיניו".

(ספר עטרת זקנים, להרה"ק רבי יחיאל מיכל מזידיטשוב ז"ע, לבוב תרס"ח)

רש"י זכה לשמוע הקולות של מתן תורה

"קול גדול ולא יסף... כתב שם: עי' רש"י ז"ל קולו חזק וקיים לעולם, מבורר שמי שמקדש עצמו יזכה לשמוע קול ה' שקיים לעולם, כמו שזכה מרן הקדוש האר"י, בעש"ט עם התלמידים, כידוע ומפורסם שזכו לשמוע הקולות והברקים וקול שופר חזק באמירת אנכי עם כל הרוזן סתימין עלאין, וכן רש"י ז"ל היה לו זה המדרגה, וכן כל יוצאי חלציו [בעלי התוספות] עכ"ל".

(הרה"ק מקאמורנא ז"ע, היכל הברכה, ואתחנן, ה' יט)

רש"י היה מקובל גדול

"כידוע שרש"י ז"ל הי' מקובל גדול, כנראה מכמה מקומות שהביא שם (סוכה מ"ה ע"א ד"ה אני והו) וגבי שלש טיפות (מנחות כ"ט ע"ב ד"ה אחת בה"י) וכמה מקומות ע"מ מספר, עכ"ל".

(הרה"ק רבי חיים מצאנז ז"ע בשו"ת דברי חיים אור"ח ח"ב סי' ח')

אבי המקובלים

"ידוע דרבינו רש"י ז"ל היה אבי המקובלים, וטובא גניז בגוייהו בעומק דבריו בפנימיות, כאשר פירשו בדבריו ולשונו הקדוש הרבה מבעלי הרמז והסוד חכמי האמת".

(הרה"ק רבי חיים אלעזר ממזנקאטש ז"ע, בעל מנחת-אלעזר בספרו 'דברי תורה', מהדור"ס סי' נ)

ובלילה, המפרש הגדול רש"י ז"ל רבן של כל הבאים אחריו, והאיר עינינו בפירושו, קיבץ פעלים בתורה, ועשה פירושים לתורה שבכתב ושבע"פ בלשון צח וקצר, מוכן ומוכן אפילו לבר בי רב דחד יומא ולתינוקות של בית רבן, ואעפ"כ זה הי' גדול ורחב ידיים עמוק מאד עד היסוד בו, ואין כל אדם יודע לשוט בדברי רש"י ז"ל. הלא תראה תמיד שהפוסקים מחולקים בכוונת רש"י ז"ל, הרי שפירושו סובל ומקבל כל הגוונים, שבמלות קצרות אסף הרבה. וגם כשתעיין היטב תמצא כל מה שטרחו בעלי התוספות להקשות כבר בא רש"י ז"ל והקדים להם לשעה קלה ותירץ הכל, וגם אגב אורחיה העמיד תילי תילים של הלכות פסוקות וחיודי דינים, את הכל כלל וצלל בקב ונקי. וזכה לזה מפני ענותו הגדולה במקום גדולתו, שכמה פעמים כתב 'לא ידענא היכא איתיה', 'לא ידעתי פירושו', 'איני יודע מה מלמדינו', וכיוצא בזה, דוגמת הלל שהיה ענותן סגיא, ואם כך הם סתומים וחתומים דבריו בתורה שבע"פ, כל שכן בפירושו לחמשה חומשי תורה הגדיל עצמו, ופירש את התורה כשמלה חדשה באר היטב עפ"י פשוט, הלך בעקבות רז"ל, ולקט דברי תנאים ואמוראים מכילתא ספרא ספרי תוספתא פסיקתא נתחומא מדרש רבה, מי הוא זה שמלאו לבו לגשת אליו להבין את כוונתו עד תכליתו, הלא היה צריך שיהיה בקי בכל התלמוד ובכל המדרשים אשר היו לפנינו".

(נחלת יעקב בהקדמה לביאורו על פירוש רש"י)

כמו האח של התורה הק'

"רש"י ז"ל הוא כמו אחיה של התורה הקדושה. כי כל תינוקות של בית רבן וכל ישראל כולם לומדים את התורה שבכתב ושבע"פ עם פירש"י, ומזה מוכן עוצם גדולת רש"י".

(שיחות הר"ן מהרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע, סי' רכ"ג)

ראש המפרשים, מן השמים הסכימו על ידו

"בראשית - יצורף - רש"י בת"א - [ביאור תורת אמת], הסכימו כל החכמים שבדורות שאדונינו רש"י ז"ל הוא ראש המפרשים, ומן השמים הסכימו על ידו, ובודאי לא במקרה הוא ונרמז בר"ת רבינו שלמה יפרש ביאור תורת אמת".

(אגרא דכלה, להרה"ק בעל בני יששכר ז"ע בצירופי בראשית)

תפארת החכמים וכתר הנבונים

"תפארת החכמים, וראש המשכילים, וכתר הנבונים, רבנא שלמה אשר נבעו מצפוניו ויפרצו מעיניו בכל ארבעה רוחות".

(רבי יוסף קמחי, אבי הר"ק, בהקדמת ספר הגליון)

בשביל רש"י הק' היתה בריאת העולם וישראל והתורה

"ואאמור ר' [הרה"ק רבי מרדכי מטשרנאביל ז"ע] וצוקלה"ה אמר שבשביל רש"י הקדוש היתה בריאת העולם

אלה תולדות

"הואיל והזכירו ספר ב'שבתו', שנאמר: 'זכר צדיק לברכה'. דבר אחר: למדך שעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים"

(רש"י הק' בראשית ו, ט)

מיוחד! | לרגל יומא דהילולא רבה של רבן ומאורן של ישראל רבינו רש"י הקדוש זיעועכ"י"

למען תדע

שאלון ידיעות מרתק וייחודי אודות תולדות חייו וקורות דברי ימיו של בעל ההילולא ראש וראשון למפרשי התורה רבן של ישראל הקדוש זי"ע

א לפני כמה שנים נולד רש"י הק'?	ז כמה תעניות התענה רש"י לפני כתיבת פירושו על התורה?
ב היכן התגורר רש"י ברוב ימיו?	ח מה אמרו צדיקים על סגולת לימוד פירוש רש"י על התורה?
ג מה הקשר המשפחתי בין רש"י לרבינו תם?	ט מהו הספר היהודי הראשון שנדפס בדפוס?
ד כמה בנים וכנות היו לרש"י?	י באלו ממסכתות הש"ס הסתלק רש"י באמצע כתיבת הפירוש עליהן?
ה האם רש"י כתב את פירושו ב'כתב רש"י'?	
ו האם רש"י כתב תשובות להלכה?	

השאלון המרתק והתשובות (בסגנון מבחן אמריקאי) מופיעים במערכת לרגל יומא דהילולא עד ליום שני פרשת ואתחנן הבעל"ט ניתן להשיב דרך קו 'קול התורה' ובמערכת 'נדרים פלוס'

תורתו מגן לנו
היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו

ויקם עדות ביעקב ותורה שם
בישראל... למען ידעו דור אחרון